

Den gamla vattenmöllan* vid Lundsgården i Djuramåsa

Text och foto Bror Tellström • *Kullabygd 1939*, sidan 64–66

Innan »värmöllorna« funnos till, tog man vara på varje liten bäck, som kunde driva en »skvatta«. Var bäcken mera vattenrik, byggdes en större kvarn.

Lundsgårdsmöllan, med sitt goda läge, sin stora vattentillgång – bäcken går genom Djuramåsa ägor mot Nellåkar och Larödsmosse – var med äldre tiders anspråk en rätt stor och mycket anlita mölla. Dess konkurrent, Slussåsmöllan, låg längre nere i skogen – nedanför nuvarande Dalens tivoli. Nere vid Viken, där bäcken rinner ut, låg Ola Bengts mölla med såg och kalkugn.

Lundsgårdsmöllans byggnad är säkert äldre än Bengts stuga. Med sin enrisgavel är den nog den enda byggnaden av denna typ här i bygden. Vid kvarndämnet är ena väggen till cirka en meters höjd byggd in i backen.

Den förste ägaren till möllan hette Börje Lund; en senare var Mårten i Lundsgården. Om honom berättades, att han vid knapp vattentillgång brukade »hålla vattnet« i sin damm och ej släppa ut mera, än som gick åt att driva kvarnen. Följden blev, att konkurrenten nedanför i Slussåsmöllan ej fick »vatten på sin kvarn«, varför kunderna gingo till Mårten.

Låt oss se, hur Mårten möllare bodde! Vi komma då först in i köket med numera raserad spis och skorsten. Dörren till vänster leder till stallet, till höger in till stugan med en liten kammare. En dörr från stugan för direkt in i kvarnen. Från kvarndämnet går man genom en liten utbyggnad på taket in på kvarnloftet med den lilla kvarnkammaren, numera riven. Kammaren var i minsta laget men lämnade plats för en kort väggfast säng, ett litet bord vid fönstret och ett skåp, som passade till det sneda taket. Över sängen fanns ett inbyggt skåp med årtalet 1704.

Så sent som på 1860-talet var möllan i bruk och ägdes då av åboen Per Jönsson. Av kvarninredningen finnes numera ingenting kvar av intresse.

Dock, den gamla möllan med sin enrisgavel och sitt idylliska läge vid det raserade kvarndämnet är väl värd omaket att söka upp, där den gömmer sig nere i bäcken vid Lundsgården.

Tack vare ägarens pietetsfulla vård har den trotsat tiden, och med fortsatt vård kan den ännu i många år stå där och tala om slakten, som gått.

---

* Lundsgårdsmöllan

